

Notulen van de vergadering van de Ministerraad op 26 jan. 1962

*'s Morgens te 10.30 uur aangevangen en 's middags voortgezet, Trêveszaal.

Aanwezig: De Minister-President De Quay en de Ministers Van Aartsen, Beerman, Cals (punten 5, 10, 16 en 22a - g), Klompé, Korthals, Luns, Marijnen, De Pous, Toxopeus, Visser, Veldkamp (punten 5, 10, 16 en 22a - g) en Zijlstra.

Voorts zijn aanwezig de Staatssecretarissen Van Houten (punten 2a - f, 3 - 5), De Jong (punt 5), Roolvink (punten 22b en f) en Scholten (punt 16).

Secretaris : J. Middelburg.

- - -

2. *Buitenlands beleid*

- - -

g. *Toelating van Indonesiër* (Zie notulen MR 19 januari 1962, punt 2a.)

Minister *Beerman* heeft na de vorige vergadering een gesprek gehad met Minister Luns over toelating van de Indonesiër Ujeng Suwargana. Het bleek, dat Minister Luns op het standpunt staat, dat spreker inderdaad geen aanleiding heeft om betrokkene te weigeren, maar dat de Minister van Buitenlandse Zaken een afzonderlijke bevoegdheid terzake heeft als het om visumplichtige vreemdelingen gaat. In de vorige vergadering heeft Minister Luns reeds uiteengezet, waarom hij in dit geval tegen verlening van een visum is. De *Minister-President* merkt op, dat is gebleken, dat het kamerlid De Graaf niet voornemens was de Indonesiër Ujeng Suwargana te ontvangen als deze hierom zou vragen.

- - -

5. *Nieuw-Guinea* (Zie notulen MR 19 januari 1962.)

Minister *Luns* deelt mede, dat de heren Van Eeghen, Van Voorst tot Voorst en Van Hees verder zijn gegaan met hun activiteiten waarover reeds eerder in de Raad is gesproken. Hun jongste bericht was, dat de Indonesische Ambassadeur in Moskou geneigd zou zijn een boodschap aan de Nederlandse Regering te geven, waarop de Minister-President heeft gereageerd, dat men deze aan onze Ambassadeur in Moskou zou kunnen geven. Naar aanleiding hiervan stelde men, dat Buitenlandse Zaken met dit contact akkoord ging en men nader bericht kon verwachten. Het is gebleken, dat de Indonesische Ambassadeur in Moskou is aangekomen in Londen. Dezerzijds is alleen aan de Ambassadeur Bentinck gezegd, dat - mocht hij gevraagd worden - hij wel met deze Indonesische Ambassadeur kon spreken. In de Tweede Kamercommissie bleek duidelijk de afkeer tegen dit soort contacten.

In New York hebben India, Ceylon en Birma bij Indonesië op matiging aangedrongen. Spreker deelt voorts mede, dat Mr. Schürmann een bespreking met de wnd. Secretaris-Generaal van de VN Oe Thant heeft gehad. Laatstgenoemde gaf de uiteenzetting weer, die de nieuwe Indonesische vertegenwoordiger Sudjarwo had gegeven over de denkbeelden van President Sukarno. Het Nederlandse voorstel inzake de instelling van een ontwikkelingsraad door de VN was voor Indonesië niet aanvaardbaar; een trustschap door Indonesië evenmin. De enige oplossing waaraan Sukarno bereid zou zijn mee te werken is de overdracht van het bestuur aan Indonesië en een toezegging inzake de uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht door de bevolking na verloop van een zekere periode. Oe Thant verzocht aan Schürmann het standpunt van spreker hierover te vragen, maar Schürmann heeft zelf al ondubbelzinnig geantwoord, dat dit afwijzend was. Hij heeft eraan toegevoegd, dat hij het Indonesische optreden ongehoord vond, aangezien Sukarno tevoren aan Oe Thant had laten weten, dat hij zijn plaatsvervanger opdracht had gegeven met hem de mogelijkheden van een vreedzame oplossing van de gehele kwestie te bespreken overeenkomstig de doelstellingen en beginselen van het Handvest, waarmee hij dus

de pre-condities had laten vallen. Terwijl Nederland de ene concessie na de andere heeft gedaan, heeft Sukarno de klok dus teruggedraaid. De Indonesische vertegenwoordiger had voorts aan Oe Thant gezegd te weten, dat de instructies aan de Nederlandse vertegenwoordiger niet op Kabinetsbeslissingen berustten, maar alleen door spreker waren gegeven. Schürmann heeft dit een doorzichtige misleiding door de Indonesiërs genoemd, aangezien het duidelijk is, dat het hier het beleid van de Nederlandse Regering is, dat door het parlement is goedgekeurd. Oe Thant wierp later in de bespreking de vraag op hoe de Nederlandse Regering ertegenover stond, als hij een publiek beroep zou doen op Sukarno om mee te werken aan het onmiddellijk beginnen van Nederlands-Indonesische besprekingen in aanwezigheid van de waarnemend Secretaris-Generaal over een agenda voor onderhandelingen. Hij verwachtte, dat er van Indonesië twee vertegenwoordigers zouden kunnen zijn, zodat er ook ruimte voor twee Nederlandse vertegenwoordigers zou komen. Afgesproken is, dat Schürmann de reactie van de Nederlandse Regering op dit denkbeeld zou vragen. Over de besprekingen van Oe Thant zou geen enkele mededeling aan de pers worden gedaan, maar Sudjarwo heeft toch weer een mededeling aan de pers gedaan. Spreker is niet zo enthousiast voor het denkbeeld van een beroep door Oe Thant op Sukarno inzake bespreking over een agenda, maar hij meent, dat Nederland dit bezwaarlijk kan weigeren.

De *Minister-President* ziet als enig voordeel, dat een zeker uitstel ontstaat; van de bespreking zal echter naar hij verwacht weinig terecht komen, aangezien men daarbij op dezelfde hinderpaal zal stuiten als waarop Oe Thant en vroegere bemiddelaars zijn gestoten.

Minister *Luns* heeft op een vraag van de Ambassadeur Van Roijen van twee weken geleden om naar Nederland te komen geantwoord, dat hij beter nog kon wachten. Thans heeft Dr. Van Roijen dit weer gevraagd. Spreker is van oordeel, dat in geval Oe Thant vraagt twee Nederlandse vertegenwoordigers aan te wijzen de Ambassadeurs Van Roijen en Schürmann dit zullen moeten doen. In verband daarmee zou hij Dr. Van Roijen permissie willen geven om naar Nederland te komen.

De *Minister-President* stelt de volgende conclusies voor:

1°. Nederland zal positief antwoorden op de vraag van de Secretaris-Generaal Oe Thant of hij een beroep zal doen op President Sukarno om (onder leiding van Oe Thant) een bespreking te houden over een agenda voor een conferentie over Nieuw-Guinea tussen Nederland en Indonesië onder leiding van Oe Thant.

2°. Als het tot deze agendabespreking komt, zullen de Ambassadeurs Van Roijen en Schürmann als Nederlandse vertegenwoordigers worden aangewezen.

3°. Ambassadeur Van Roijen zal naar Nederland kunnen overkomen.

De *Raad* verklaart zich hiermede akkoord.

Minister *Luns* deelt vervolgens mede, dat de Britse pers scherp heeft gereageerd op de mededeling van een Egyptische Minister bij een bezoek aan Djakarta, dat Nederlandse oorlogsschepen bij een gewapend conflict niet door het Suezkanaal mogen varen. De Nederlandse Ambassadeur in Cairo adviseert een oorlogsschip door het Suezkanaal te laten gaan. Staatssecretaris *De Jong* deelt mede, dat voor de torpedootjager die thans ter aflossing naar Nieuw-Guinea gaat reeds het agrément is gevraagd voor de vaart door het Panamakanaal. De *Raad* is van oordeel, dat het dan geen zin heeft het voor dit schip nog te veranderen.

Minister *De Pous* merkt op, dat de Raad een beslissing heeft genomen over wie zal worden aangewezen ter bespreking van een eventuele agenda, maar nog niet over wat dan zal worden besproken. Als men begint te spreken over een agenda, komt men daarmee al in een stuk onderhandelingen. Het is dan uitermate belangrijk hoe de Nederlandse vertegenwoordigers zich opstellen. Men zal voorts moeten nagaan wat wel en wat niet op die agenda kan komen. Minister *Luns* acht het mogelijk, dat Indonesië als punt voor de agenda noemt overdracht van het bestuur over Nieuw-Guinea aan dat land en dat Nederland op de agenda wil plaatsen hoe het zelfbeschikkingsrecht voor de Papoea's verwezenlijkt kan worden. Als het zo loopt dan zit deze bespreking al snel vast. Minister *Zijlstra* verwacht, dat het niet zo gaat lopen. Minister *Beerman* acht

het mogelijk, dat voor de agenda wordt voorgesteld: ten eerste de soevereiniteit over dit deel van Nieuw-Guinea, ten tweede het bestuur over dit gebied en ten derde de zelfbeschikking. Minister *Luns* bestrijdt dit niet, maar men komt op deze wijze geen stap verder.

Minister *Zijlstra* acht in deze kwestie tijdwinst geen onbelangrijke factor. Minister *Luns* is het hiermede eens. Hij noemt enkele punten, die in de naaste toekomst de Nederlandse positie beter zouden kunnen maken. Minister *De Pous* weet niet of tijdwinst wel winst voor de zaak zal betekenen. De ontwikkelingen die Minister *Luns* op het oog heeft liggen buiten Nederland, maar hier te lande kan de zaak tot inzet van de verkiezingen worden. Minister *Luns* twijfelt aan de mogelijkheid voor dit Kabinet om met President Sukarno tot een regeling van het geschil over Nieuw-Guinea te komen. Minister *De Pous* gaat het erom, gezien de verhoudingen aan het binnenlandse front, voor de Papoea's een zo gunstig mogelijke regeling te treffen juist nu Nederland de wereldopinie tegenover Sukarno nog mee heeft. Minister *Toxopeus* acht het moeilijk om met nauwkeurigheid af te wegen hoe de ontwikkeling van deze zaak in de tijd zal zijn. Spreker gelooft, dat tijdwinst voordeel geeft, maar de Regering moet dan wel weten wat zij doet. Spreker heeft er bezwaar tegen om de ontwikkeling geforceerd te versnellen. Hij vindt de discussie, die thans in de Raad is ingezet, niet zo vruchtbaar. Minister *Korthals* onderschrijft dit laatste, vooral nu nog niets bekend is over de vraag of het wel tot een bespreking van een agenda komt. Dat verkiezingen in zicht zijn, legt voor spreker geen gewicht in de schaal.

De *Minister-President* is het met Minister *Korthals* eens, dat de Regering zich bij haar beleid terzake niet moet laten leiden door de vraag of bij verkiezingen winst of verlies het gevolg zal zijn. Minister *De Pous* heeft dit ook niet zo gesteld; het gaat hem om de vraag of voor de Papoea's ook winst uit tijdwinst kan voortvloeien.

Minister *Beerman* is het met Minister *De Pous* eens; het Kabinet moet zelf weten, waartoe het bij besprekingen met Indonesië bereid is. Spreker ziet dan niet welke voordelen het rekken van besprekingen kan hebben. Hij wijst erop, dat Nederland het odium op zich heeft als blanke natie in een Aziatisch gebiedsdeel het bestuur uit te oefenen, nadat het eerst in Indonesië een koloniaal bewind heeft gevoerd. Spreker twijfelt of Nederland in deze zaak de wereldopinie achter zich heeft. Hij is van oordeel, dat de Regering met een constructief voorstel aan de conferentietafel moet komen. Voor spreker ligt dan het zwaartepunt bij het bestuur over dit gebied. Als een zekere vorm van bestuursoverdracht wordt aanvaard en Nederland dan nog bepaalde financiële verplichtingen voorlopig blijft nakomen, zal het ook garanties ten aanzien van dit bestuur moeten hebben; na een jaar of tien zouden dan de Papoea's het zelfbeschikkingsrecht kunnen uitoefenen, een en ander met waarborgen van de VN. Minister *Marijnen* meent, dat Indonesië nooit de patronage van blanken over zijn bestuur van Nieuw-Guinea zal aanvaarden.

Minister *Cals* is het met Minister *Beerman* eens, dat het materiële standpunt van de Regering tegenover deze kwestie nog niet voldoende in de Ministerraad is doorgebroken. Wel heeft de Raad op een belangrijk punt een beslissing genomen, nl. dat geen overdracht van Nieuw-Guinea kan plaats vinden, zonder dat de bevolking van het gebied erover gehoord is. De aantekening van Minister *Toxopeus* zou als uitgangspunt voor een verdere discussie genomen kunnen worden. Spreker wijst er voorts op, dat de vraag van Oe Thant aan Nederland inzake een gesprek over een agenda ook een listigheid kan zijn. Als deze besprekingen mislukken, zou de Secretaris-Generaal kunnen zeggen, dat hij tevoren aan de Nederlandse Regering instemming met de besprekingen heeft gevraagd.

De *Minister-President* kan zich indenken, dat het zelfbeschikkingsrecht bonafide wordt uitgevoerd door een trustschap, waartoe ook Indonesië behoort. Hetzelfde met Indonesië alleen als een trustee acht spreker ondenkbaar; dit laatste is ook onwezenlijk, omdat Indonesië deze gedachte van de hand gewezen heeft. Minister *Klompé* is met Minister *Zijlstra* van oordeel, dat een trustschap voor Nieuw-Guinea gevormd door enkele Aziatische staten vrijwel hetzelfde resultaat zal hebben als wanneer Indonesië alleen het bestuur in handen krijgt. Minister *Zijlstra* stelt de vraag hoe men een trustschap door Aziatische landen zou moeten afwijzen. Minister *Klompé* wijst erop, dat Nederland twaalf jaar ervaring heeft met de waarde, die Indonesië aan

verdragen en afspraken hecht. Men kan weinig vertrouwen hebben, dat dit beter is als enkele Aziatische landen een trustschap voor Nieuw-Guinea vormen.

Minister *Visser* heeft als hoofdbezwaar tegen deze discussies, dat de Regering te ver in de toekomst tracht te zien. Ons standpunt is, dat geen overdracht kan plaatsvinden tegen de zin van de Papoea's. Bij een te naarstig streven naar het vinden van een oplossing is het mogelijk, dat wat de Regering niet wil toch gebeurt. Sprekers conclusie is daarom, dat men thans geen oplossing moet zoeken.

De *Minister-President* zegt, dat voor hem een oplossing, waarbij Indonesië als enig beheerder van Nieuw-Guinea wordt aangewezen, onaanvaardbaar is. Minister *Cals* is het hiermede eens, tenzij een dergelijke oplossing voor de Papoea's beter zou zijn. Spreker meent ook, dat het streven naar tijdwinst in het belang van de Papoea's zal moeten zijn. Als het Nederlandse bestuur door overmacht moet verdwijnen en de kleine top van de Papoeabevolking uitgemoord zou worden, dan is dat niet in het belang van de Papoea's. De wereldopinie is voor ons iets beter; dan moet men trachten deze vrij gunstige situatie in de wereld te gebruiken. Spreker meent, dat de procedure die de Regering wil volgen geheel bepaald is door wat zij materieel wil.

De *Minister-President* constateert, dat de Regering geen overdracht aanvaardt tegen de wens van de bevolking in (binnen de grenzen van het mogelijke). Bij de kwestie van overmacht, waarover Minister *Cals* sprak, onderscheidt spreker politieke overmacht en militaire overmacht. De laatste vorm is voldoende duidelijk. Bij politieke overmacht kunnen er twee vormen zijn, nl. buitenlandse (bijv. als alle landen Nederland in de VN alleen laten) en binnenlandse overmacht. Minister *Luns* voegt hieraan toe, dat de *Minister-President* in de Kamercommissies het standpunt van de Regering duidelijk heeft gesteld; als het parlement het niet hiermede eens is, moet het het Kabinet naar huis sturen.

Minister *Zijlstra* is het ermede eens, dat het Kabinet zoveel mogelijk tot overeenstemming moet komen over de materiële zaak, aangezien dat tevens de te volgen procedure bepaalt. De materiële zaak wordt echter sterk bepaald door onze verwachtingen voor Nieuw-Guinea. Er is een aantal mogelijkheden, waarvan enkele al zijn uitgesloten. Persoonlijk meent spreker, dat er maar twee mogelijkheden zijn of aansluiting bij het oostelijk deel van Nieuw-Guinea of aansluiting bij Indonesië. Minister *Luns* voegt hieraan als derde mogelijkheid toe; onafhankelijkheid. Als voorbeeld wijst hij op Mauretanië, dat dicht bij Marokko aansluit, maar ondanks de aanspraken van Marokko toch zelfstandig is geworden en als lid van de VN is toegelaten. In de Afro-Aziatische wereld zal men ook niet toelaten, dat onderling het ene land een ander land aanvalt. Minister *Zijlstra* slaat persoonlijk de mogelijkheden van aansluiting bij het Koninkrijk der Nederlanden en van onafhankelijkheid heel laag aan. Er zijn mensen, die aansluiting van het gebied bij Indonesië de slechtst denkbare oplossing noemen, maar het is mogelijk, dat dit de enige zou zijn. Als het Kabinet dat zou aanvaarden, zal het zich ook wat de procedure betreft erop moeten instellen. Het geweten komt bij dit probleem in het geding enerzijds bij het al of niet houden van de belofte aan de Papoea's inzake zelfbeschikking, anderzijds als men tot de conclusie zou komen, dat door gewapende strijd de zelfbeschikking voor de Papoea's niet dichterbij zou komen. Een moeilijkheid hierbij is, dat het Kabinet verschillend denkt over de evaluatie van de toekomstige mogelijkheden.

Staatssecretaris *Van Houten* zegt, dat voor hem op het ogenblik de belangrijkste vraag is wat nu gaat gebeuren. Het eerste punt is of Indonesië bereid is tot een gesprek zonder de pre-conditie van overdracht van het bestuur. Als Indonesië tot een gesprek bereid is, zal men niet direct over overdracht moeten spreken. Spreker waarschuwt ertegen nu onzerzijds al verder te spreken, want als Amerika en andere landen Nederland in de steek laten komt dat, doordat Nederland zelf onzeker is. Minister *Cals* meent, dat dit komt, omdat het Kabinet niet fundamenteel dit probleem heeft doorgesproken. De *Minister-President* ontkent dit. In het bijzonder door de activiteiten als van Dr. Rijkens, Prof. Duynstee, de heren Van Eeghen, Van Hees e.a. is naar buiten een sfeer geschapen, die niet overeenkomt met de werkelijke situatie in

ons land. Minister *Luns* voegt hieraan toe, dat de situatie door het Nederlandse plan in de Algemene Vergadering van de VN sterk is veranderd. Daardoor is de Amerikaanse Regering achter Nederland gekomen. Het optreden van Prof. Van Hamel, die een brief aan de Amerikaanse vertegenwoordiger Stevenson heeft geschreven, van het Tweede Kamerlid De Kadt, die naar de Amerikaanse oud-Minister Acheson is gegaan, en de activiteiten, die de Minister-President noemde, dit alles heeft twijfel naar buiten doen rijzen over het beleid, dat Nederland zal voeren. Minister *Toxopeus* is het eens met de Staatssecretaris Van Houten, dat Nederland niet met een nieuw voorstel moet komen. Tot nu toe heeft Indonesië, als wij met voorstellen kwamen, nieuwe eisen gesteld. Het kan juist zijn, dat de Amerikaanse Regering onvoldoende geloof heeft of het Nederland wel ernst is met zijn beleid en ook dat Amerika er weinig om geeft of Nederland aan Indonesië toegeeft. De vraag is echter of de Amerikaanse Regering kan tolereren, dat in dit deel van de wereld een gewapende strijd ontstaat. Naar aanleiding van de opmerking van Minister Cals, dat het belang van de Papoea's ook kan zijn aansluiting bij Indonesië, wijst spreker erop, dat de geschiedenis sinds 1950 heeft uitgewezen, dat er dan van de vrijheid van de Papoea's om eigen lot te bepalen niets terecht komt. Minister *Cals* licht toe, dat hij doelde op een overmachtsituatie.

De *Minister-President* stelt na een korte verdere bespreking als conclusie voor, dat indien Indonesië op het standpunt zou blijven staan, dat alleen een agenda voor een conferentie mogelijk is, waarin vaststaat, dat de overdracht aan Indonesië een feit is, en alleen over modaliteiten kan worden gesproken, een dergelijke uitkomst voor ons onaanvaardbaar is. De *Raad* acht een dergelijke prealabele voorwaarde voor een agenda niet aanvaardbaar.

Minister *Luns* deelt mede, dat Oe Thant tegen onze Ambassadeur Schürmann heeft gezegd, dat het zo goed zou zijn als de Indonesiërs die na het maritieme treffen bij Vlakke Hoek zijn gevangen genomen, aan Indonesië zouden worden teruggegeven. Bij overleg hierover blijken Binnenlandse Zaken en Marine hiertegen, o.a op grond van de argumenten, dat de betrokkenen bij terugkeer in Indonesië hun verklaringen zullen moeten herroepen om hun huid te redden en dat Marine een zo snelle terugkeer ook niet gunstig acht voor het moreel van het marinepersoneel. Spreker noemt daarom als mogelijkheid dat een vertegenwoordiger van de VN wordt gevraagd in Hollandia met deze lieden te spreken, waarna de VN hen zou kunnen vrijlaten. Minister *Toxopeus* acht het goed, dat men de verklaringen van de betrokken Indonesiërs door een onpartijdige instantie laat vastleggen. Aangezien er geen oorlog met Indonesië is, zijn de betrokkenen geen krijgsgevangenen, maar zij zullen wel als zodanig worden behandeld. De meesten zijn ook geen infiltranten, want zij zijn op zee opgepikt. Als krijgsgevangenen krijgen zij van Nederland ook salaris. Minister *Luns* stelt voor te besluiten, dat zij geen salaris meer krijgen. Staatssecretaris *De Jong* merkt op, dat het verdrag van Genève inzake de behandeling van krijgsgevangenen dit voorschrijft. Minister *Luns* voert hiertegen aan, dat dit geen krijgsgevangenen zijn. Staatssecretaris *De Jong* stelt voor, dat Binnenlandse Zaken, Buitenlandse Zaken en Defensie dit punt nog onderling bekijken. De *Raad* verklaart zich hiermede akkoord.

Minister *Luns* stelt voor, dat Nederland aan Oe Thant vraagt door een assistent verklaringen van de Indonesiërs in Hollandia te laten afnemen. Het terugvoeren naar Indonesië zal men, mede gezien de bezwaren van Staatssecretaris *De Jong*, niet te snel moeten doen. Als Oe Thant een voorstel terzake doet, zal Nederland moeten verlangen, dat deze militairen de belofte doen niet meer tegen Nederland te zullen vechten. De *Raad* stemt hiermede in.

Minister *Luns* acht het wenselijk na te gaan of de Nederlandse marinevaartuigen om Nieuw-Guinea niet extra beveiligd moeten worden tegen aanvallen van Indonesische onderzeeboten, nu Indonesië door het verlies bij de Vlakke Hoek zoveel gezicht verloren heeft. Staatssecretaris *De Jong* antwoordt, dat aan de mogelijkheid van revanche door Indonesië is gedacht. Men is extra waakzaam, maar alleen de haven van Biak, die ver weg ligt, is tegen onderzeebotenactie beschermd. Verder zou nagegaan kunnen worden of enige versterking van de marine in deze wateren mogelijk is.

Minister *Zijlstra* wijst erop, dat als de Regering tot de conclusie komt, dat een groter deel van de krijgsmacht bij Nieuw-Guinea moet komen, dit ten koste zal gaan van wat hier aanwezig is. Minister *Visser* zou dit willen aanvaarden. Onaanvaardbaar is echter onze bijdrage aan de NAVO op het spel te zetten door gelden bestemd voor investeringen te besteden voor een extra-inspanning in Nieuw-Guinea. Minister *Korthals* is ook van oordeel, dat Amerika dit in de NAVO zou moeten opvangen. De *Minister-President* is van mening, dat over dit punt niet onvoorbereid een beslissing mag worden genomen. Hij stelt voor, dat Minister *Visser* in de volgende vergadering met een concreet voorstel komt. De *Raad* verklaart zich hiermede akkoord.

Minister *Zijlstra* zegt thans al, voor het geval dat in zijn afwezigheid een beslissing wordt genomen, dat hij zich niet kan verenigen met een regeling, die geen volledige compensatie binnen de defensiebegroting inhoudt.

- - -

9. *Regeling van de geldelijke aansprakelijkheid van het Rijk voor de Stichting Geologisch Onderzoek Nederlands-Nieuw-Guinea (Wetsontwerp.)*

Minister *Zijlstra* heeft zich afgevraagd of dit wel het juiste moment voor dit wetsontwerp is; in elk geval zou men dan de toelichting bij de nieuwere ontwikkelingen moeten aanpassen. De *Raad* beslist dit punt aan te houden tot Staatssecretaris *Bot* er is.

- - -

22. *Ingekomen stukken en mededelingen*

- - -

c. *Eventuele vervolging Rijkens e.a.*

Minister *Toxopeus* deelt mede, dat de Officier van Justitie *Mr. De Lint* zich tot zijn departement heeft gericht met de mededeling, dat tot dusver de justitie machteloos stond tegenover de activiteiten van *Dr. Rijkens*, *Prof. Duynstee* e.a., maar dat intussen in zoverre wijziging is ingetreden, dat nu gesproken zou kunnen worden van een oorlogsdreiging, wat zou meebrengen, dat er dan een verbod voor dit soort activiteiten bestaat. Spreker is niet voornemens om de Officier van Justitie op deze weg te volgen. De *Raad* is het hiermede eens.

- - -